

Κρατική
Ορχήστρα
Αθηνών

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΑΘΗΝΑ, 17.11.2021

Προσφορά Μουσικής & Μουσική Προσφορά

ΠΕΜΠΤΗ 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, 20:30

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, 20:30

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΙΘΟΥΣΑ Χ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ

Όταν τα **υψηλά ιδεώδη** της **τέχνης** υπηρετούν έναν **φιλανθρωπικό σκοπό**, τότε οι καρποί είναι **πολυεπίπεδοι** και **συγκινητικοί**. Όπως στην περίπτωση του σημαντικού φιλανθρωπικού προγράμματος **Προσφορά Μουσικής & Μουσική Προσφορά** που τελεί υπό την αιγίδα του παγκοσμίως κορυφαίου **Λεωνίδα Καβάκου** και επιστρέφει στις αίθουσες με **δύο συναυλίες** σε **Πάτρα** και **Αθήνα** (**25** και **28.11** αντίστοιχα). Η **Κρατική Ορχήστρα Αθηνών**, για **έκτη χρονιά** συμπράττει με τον διάσημο **βιολονίστα** και **αρχιμουσικό** παρουσιάζοντας **ξεχωριστά έργα του συμφωνικού ρεπερτορίου**. Το πρόγραμμα ξεκινά με το **Κοντσέρτο για βιολοντσέλο και ορχήστρα αρ. 1** σε ντο μείζονα του **Γιόζεφ Χάυντν**, ένα ξεχασμένο **δεξιτεχνικό επίτευγμα** που ανακαλύφθηκε μόλις τον **περασμένο αιώνα**. Ακολουθεί η **πληθωρική Συμφωνία αρ. 6** σε μι ύφεση ελάσσονα του **Σεργκέι Προκόφιεφ** που διασφαλίζει το γεμάτο **εντάσεις** μουσικό ταξίδι της βραδιάς. **Σολίστ**, ο ακμαίος τσελίστας **Τιμόθεος Γαβριηλίδης Πέτριν**. Τη **μουσική διεύθυνση** αναλαμβάνει ο **Λεωνίδας Καβάκος**.

Σε συνεργασία

Με την υποστήριξη

Χορηγός φιλοξενίας

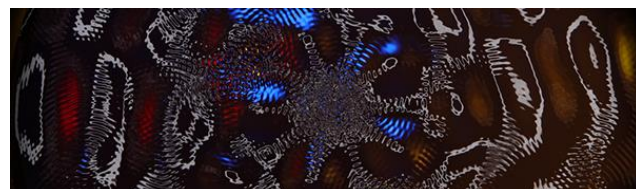
Χορηγοί επικοινωνίας

Η ΠΡΩΪΝΗ ΓΝΩΜΗ

Gnomip.gr

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

pelop.gr

Το σχόλιο του σολίστ

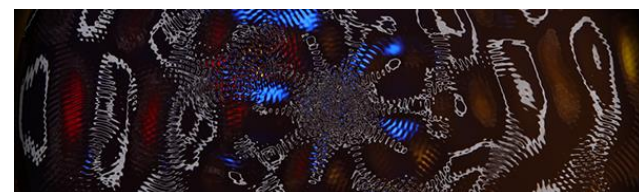
Ο Χάουντν ήταν άνθρωπος απλός, γεμάτος όρεξη για ζωή, κάτι που εύκολα μπορεί να διαπιστώσει κανείς ακούγοντας τη μουσική του. Τα έργα του χαρακτηρίζονται από έντονες και ραγδαία εναλλασσόμενες αντιθέσεις, γραμμένες με συναισθηματική και δομική διαύγεια. Το κοντσέρτο του για βιολοντσέλο σε ντο μείζονα δεν αποτελεί εξαίρεση. Είναι ένα έργο φρέσκο, γεμάτο χιούμορ, ξεγνοιασιά και μελωδίες γραμμένες από τη καρδιά. Πιστεύω πως η μετάδοση του χαρακτήρα και της φαινομενικά απλοϊκής φύσης του κοντσέρτου αυτού είναι και η μεγαλύτερη πρόκληση, καθώς πολλές φορές οι δυσκολίες κρύβονται στα πράγματα που αρχικά μας φαίνονται προφανή.

Η τελευταία φορά που είχα τη χαρά να συμπράξω με τη Κρατική Ορχήστρα Αθηνών ήταν ακριβώς πριν 10 χρόνια, το φθινόπωρο του 2011, οπότε όπως καταλαβαίνετε η επερχόμενη συναυλία αποτελεί σημαδιακό για εμένα γεγονός. Άλλος άνθρωπος πλέον μετά από τόσα χρόνια, είμαι γεμάτος όρεξη και ενέργεια για να συμπράξω με τους εξαιρετους μουσικούς της ορχήστρας και φυσικά με τον κύριο Καβάκο, μαζί με τον οποίο έχω τη μεγάλη τιμή να μοιραστώ τη σκηνή για πρώτη φορά.

Ο Λεωνίδας Καβάκος έχει πει...

Η πρωτοβουλία αυτή ξεκίνησε αφενός από τη συναίσθηση που έχω για την εποχή που ζούμε και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν πολλές ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες και αφετέρου από την αντίληψη που έχω ότι οι άνθρωποι που γεννώνται και ζουν σε πόλεις μικρότερες της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης είναι καταδικασμένοι σε έναν πολιτιστικό αποκλεισμό, χωρίς να έχουν την απόλυτη ευθύνη.

Με την ΚΟΑ έχω παρελθόν με την έννοια ότι ο πατέρας μου ήταν επί χρόνια μέλος, εγώ ως μικρό παιδί πήγαινα μαζί του στις δοκιμές, ήξερα όλους τους συναδέλφους της γενιάς του και με ήξεραν κι εκείνοι από μικρό παιδί. Η συναυλία – τότε στο Παλλάς και το Ηρώδειο- ήταν το «γεγονός της εβδομάδας» για εμένα, κάτι πολύ σημαντικό μέσα στην οικογένειά μου, συνυφασμένο απόλυτα με την ΚΟΑ. Υπάρχει λοιπόν ένας δεσμός και παλιός αλλά και ουσιαστικός, δεσμός μνήμης.

Το πρόγραμμα με μια ματιά

ΓΙΟΖΕΦ ΧΑΪΝΤΝ (1732 – 1809)

Κοντσέρτο για βιολοντσέλο και ορχήστρα αρ. 1 σε ντο μείζονα

ΣΕΡΓΚΕΪ ΠΡΟΚΟΦΙΕΦ (1891–1953)

Συμφωνία αρ. 6 σε μι ύφεση ελάσσονα, έργο 111

ΣΟΛΙΣΤ

Τιμόθεος Γαβριηλίδης - Πέτριν, βιολοντσέλο

ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Λεωνίδας Καβάκος

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

Τιμές εισιτηρίων: 25€, 15€ (εκπαιδευτικό).

Προπώληση εισιτηρίων:

<https://www.ticketservices.gr/event/leonidas-kavakos-koa-patra/?lang=el>

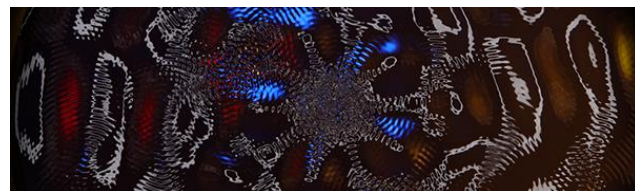
τηλ. 2107234567

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τιμές εισιτηρίων: 45€, 35€, 25€, 20€ και 15€ (εκπαιδευτικό)

<https://www.megaron.gr>

τηλ. 2107282333

Για την ιστορία...

ΓΙΟΖΕΦ ΧΑΪΝΤΝ (1732 – 1809)

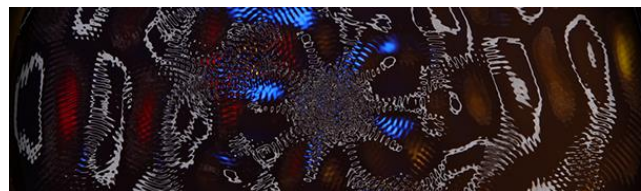
Κοντσέρτο για βιολοντσέλο και ορχήστρα αρ.1 σε ντο μείζονα, Hob. VIIb:1

1. Moderato
2. Adagio
3. Finale. Allegro molto

Οι ρίζες του τσεχικού, αριστοκρατικού Οίκου των Κολοβράτ ανάγονται στον 14^ο αιώνα. Μέλη της ευγενούς αυτής οικογένειας διαδραμάτισαν συχνά ηγετικούς ρόλους στο Βασίλειο της Βοημίας, στην Αγία Ρωμαϊκή αυτοκρατορία και στην Αυστροουγγρική αυτοκρατορία. Η βιβλιοθήκη της οικογένειας που βρισκόταν στο Κάστρο Ραντενίν (νότια της Πράγας) παραχωρήθηκε στο Εθνικό Μουσείο της Πράγας. Εκεί, το 1961, ο διακεκριμένος Τσέχος μουσικολόγος Όλντριχ Πούλκερτ ανακάλυψε ένα χειρόγραφο μουσικό υλικό για το Κοντσέρτο για βιολοντσέλο σε ντο μείζονα του Χάυντν, το οποίο θεωρείτο ως τότε χαμένο. Ο Χάυντν είχε φροντίσει να αναφέρει το έργο σε έναν κατάλογο έργων που είχε ο ίδιος αρχίσει να διαμορφώνει το 1765, σημειώνοντας μάλιστα μουσικά την αρχή του. Έτσι, όταν ο Τσέχος ερευνητής βρήκε το σχετικό υλικό, η ταυτοποίηση του έργου ήταν εύκολη. Η μείζων αυτή μουσική ανακάλυψη έφερε στο φως ένα θαυμάσιο κοντσέρτο που στάθηκε επάξια πλάι στο γνωστό Κοντσέρτο για τσέλο του συνθέτη σε ρε μείζονα, και που έκτοτε εντάχθηκε στο βασικό σολιστικό ρεπερτόριο του οργάνου.

Η ακριβής ημερομηνία σύνθεσης του Κοντσέρτου δεν είναι γνωστή, αλλά προσδιορίζεται στα πρώτα χρόνια της θητείας του Χάυντν ως Kapellmeister στο ανάκτορο του ευγενούς Οίκου των Εστερχάζυ. Εκεί προσελήφθη το 1761 από τον πρίγκιπα Παύλο Β' Αντώνιο Εστερχάζυ, ο οποίος πέθανε την επόμενη χρονιά. Τον διαδέχθηκε ο αδελφός του, Νικόλαος Α', που κράτησε τον Χάυντν στην υπηρεσία του αδιάλειπτα ως το τέλος της ζωής του (1790). Ένας από τους πρώτους μουσικούς που προσέλαβε ο Χάυντν για την επάνδρωση της ορχήστρας του πρίγκιπα Εστερχάζυ ήταν ο Αυστριακός βιολοντσελίστας Γιόζεφ Φραντς Βάιγκλ, που θήτευσε στην ορχήστρα της Αυλής από το 1761 ως το 1769. Το Κοντσέρτο σε ντο μείζονα γράφτηκε για εκείνον, χωρίς βέβαια να μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια το πότε το παρουσίασε για πρώτη φορά.

Μία αίσθηση νηφάλιας μεγαλοπρέπειας και ανυπόκριτης χάρης κυριαρχεί στο πρώτο μέρος, όπου το σολιστικό όργανο πρωταγωνιστεί εύλογα στην παρουσίαση και ανάπτυξη του θεματικού υλικού. Ευφυώς ο συνθέτης αξιοποιεί τα δύο κόρνα και τα δύο όμποε σχεδόν μόνο στα αμιγώς ορχηστρικά τμήματα αναθέτοντας τη συνοδεία του σολίστα αποκλειστικά στο σώμα των εγχόρδων· έτσι αποφεύγει να ασκήσει ηχητική πίεση στο βιολοντσέλο (κάτι που συμβαίνει συχνά σε άλλα κοντσέρτα για το όργανο) και του αφήνει το περιθώριο να κινηθεί ακόμα και σε χαμηλές δυναμικές χωρίς να χάνεται ο ήχος του. Στο αργό μέρος, σε φα μείζονα, τα πνευστά σιγούν ολοκληρωτικά. Το βιολοντσέλο αναλαμβάνει να ξετυλίξει μία αιθέρια μελωδική γραμμή αναδεικνύοντας στον υπερθετικό βαθμό τις εκφραστικές δυνατότητες του οργάνου. Στο κέντρο του μέρους, η «περιήγηση» στον χώρο της ελάσσονας τονικότητας προσδίδει ιδιαίτερη δραματικότητα. Το φινάλε είναι ίσως το πιο χαρακτηριστικό μέρος του ανάλαφρου και γεμάτου ζωντάνια

στιλ του συνθέτη. Το στοιχείο της σολιστικής δεξιοτεχνίας έρχεται εμφανώς στο προσκήνιο. Ταχύτατα περάσματα, κλίμακες, αρπεζοειδείς κινήσεις, επαναλαμβανόμενες νότες και κίνηση στις ψηλές περιοχές του βιολοντσέλου, όλα συντείνουν σε μία ξέφρενη και περιπετειώδη εξέλιξη που κόβει την ανάσα.

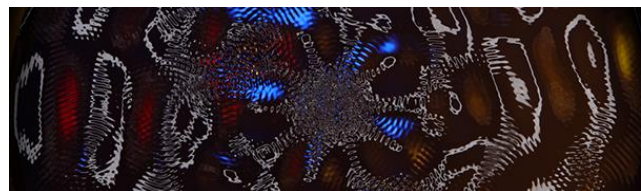
ΣΕΡΓΚΕΪ ΠΡΟΚΟΦΙΕΦ (1891 – 1953)

Συμφωνία αρ.6 σε μι ύφεση ελάσσονα, έργο 111

1. Allegro moderato
2. Largo
3. Vivace

Μετά το ξέσπασμα της Οκτωβριανής Επανάστασης ο Σεργκέι Προκόφιεφ, που είχε ήδη αποκτήσει μεγάλη φήμη εντός Ρωσίας με τις πρώτες εικονοκλαστικές μουσικές του συνθέσεις, αναζήτησε νέους καλλιτεχνικούς ορίζοντες στο εξωτερικό. Με επίσημη άδεια από το νέο καθεστώς της πατρίδας του έφυγε το 1918 για την Αμερική, ενώ δύο χρόνια αργότερα εγκαταστάθηκε στο Παρίσι. Η οριστική -και εντελώς ηθελημένη- επιστροφή του στη Σοβιετική Ένωση (Μόσχα) έγινε πολλά χρόνια αργότερα, το 1936. Η Δεύτερη, Τρίτη και Τέταρτη συμφωνία του γράφτηκαν κατά τη δεκαετία του 1920 στο Παρίσι, αλλά για αρκετά χρόνια ο συνθέτης απέφυγε να καταπιαστεί με μία νέα συμφωνία. Αυτό έμελλε να γίνει το 1944, όταν συνέθεσε την περίφημη Πέμπτη (την πιο δημοφιλή συμφωνία του μαζί με την «Κλασική» Πρώτη). Από την επιστροφή του στη Σοβιετική Ένωση ως το 1944, είχε φυσικά συνθέσει πολλά άλλα αριστουργήματα, όπως τα μπαλέτα *Ρωμαίος και Ιουλιέτα* και *Σταχτοπούτα*, την όπερα *Πόλεμος και Ειρήνη*, τις τρεις «πολεμικές» Σονάτες για πιάνο (αρ.6, 7 και 8), καθώς και τη μουσική για τις ταινίες του Σεργκέι Αϊζενστάιν *Αλέξανδρος Νιέφσκυ* και *Ιβάν ο τρομερός*. Μόλις λίγες εβδομάδες μετά τη θριαμβευτική πρεμιέρα της Πέμπτης τον Ιανουάριο του 1945 στη Μόσχα, ο Προκόφιεφ υπέστη ένα καρδιακό επεισόδιο που είχε σαν αποτέλεσμα να χάσει τις αισθήσεις του, να υποστεί μία δεινή πτώση και εγκεφαλική διάσειση. Όσο και αν ο Προκόφιεφ επέστρεψε στη συνθετική του δραστηριότητα (όχι χωρίς ιατρικούς περιορισμούς όμως), ο κλονισμός αυτός της υγείας του δεν ξεπεράστηκε πλήρως ποτέ.

Στα τέλη του 1945 ο συνθέτης ξεκίνησε να συνθέτει την Έκτη Συμφωνία, η οποία ολοκληρώθηκε τον Φεβρουάριο του 1947 – σε αντίθεση με την Πέμπτη που είχε γραφτεί σε ελάχιστο χρονικό διάστημα. Η πρεμιέρα της δόθηκε από τη Φιλαρμονική του Λένινγκραντ υπό τη διεύθυνση του κραταιού διευθυντή της και κορυφαίου σοβιετικού αρχιμουσικού, Εβγκένι Μραβίνσκι στις 11 Οκτωβρίου 1947. Η υποδοχή του έργου ήταν θερμή από κοινό και κριτικούς αλλά το περιβόητο «Διάταγμα Ζντάνοφ» του 1948, το οποίο κατηγορούσε τους μείζονες σοβιετικούς συνθέτες της εποχής (Προκόφιεφ, Σοστακόβιτς, Χατσατουριάν κ.ά.) για «φορμαλισμό», «αντιδημοκρατικές τάσεις» και απομάκρυνση από τις αρχές του σοσιαλιστικού ρεαλισμού, στάθηκε σοβαρό εμπόδιο στην περαιτέρω συναυλιακή πορεία της συμφωνίας εντός της Σοβιετικής Ένωσης. Παρόλα αυτά, μετά τον θάνατο του Προκόφιεφ (ο οποίος κατά μία ειρωνεία της μοίρας συνέπεσε με τον θάνατο του Στάλιν), η Συμφωνία αναγνωρίστηκε ως ένα από τα σπουδαιότερα και πιο προσωπικά συμφωνικά επιτεύγματα του δημιουργού της. Πράγματι, η σε

πολλά σημεία λιτή της ενορχήστρωση, η διαύγεια των ιδεών και η απτή υλοποίηση των προθέσεών της, την καθιστούν ένα συγκλονιστικό έργο. Εάν η Πέμπτη είναι το έργο ενός αγέρωχου συνθέτη που υμνεί με θριαμβικούς τόνους το προ των πυλών νικηφόρο τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η Έκτη είναι το έργο ενός καταβεβλημένου πλέον δημιουργού που στοχάζεται γύρω από τα δεινά και τη φρίκη του πολέμου, τα κάθε λογής συντρίμια που αυτός άφησε. Η πανηγυρική διάθεση δίνει τη θέση της στην αμφιβολία και τον θρήνο – και η στροφή προς τη στοχαστική εσωτερικότητα αποδεικνύεται ως η καλύτερη, αν όχι η μόνη γνήσια, διέξοδος του ανήσυχου συνθέτη, που βλέπει τόσο την ίδια του την υγεία όσο και την ευρύτερη κοινωνία του να έχουν υποστεί βαρύτατα πλήγματα.

Μία γκροτέσκα κατιούσα χειρονομία στα χάλκινα πνευστά ανοίγει το πρώτο μέρος και οδηγεί στην παρουσίαση του εκτενούς πρώτου θέματος από τα έγχορδα και κατόπιν τα πνευστά με άφθονες αρμονικές εκπλήξεις και ιδιάζουσας σημασίας σολιστικές παρεμβάσεις. Το δεύτερο θέμα είναι μία θρηνητική μελωδία που εκτίθεται αρχικά από τα όμποε και στη συνέχεια από τα κόρνα και τα ψηλότερα έγχορδα, ενώ ένα τρίτο θέμα, κάπως εμβληματικού χαρακτήρα, ολοκληρώνει την ενότητα της έκθεσης. Η ακόλουθη ανάπτυξη, που επικεντρώνεται σε στοιχεία του πρώτου θέματος, ξεκινά με ένα οστινάτο του πιάνου, πάνω στο οποίο ανταλλάσσονται βαρύθυμες χειρονομίες από διάφορα όργανα. Το πρώτο θέμα επανεμφανίζεται με τον πλέον σπαρακτικό τρόπο στα χάλκινα πνευστά, έως ότου το κόρνο αναλάβει να προχωρήσει στην επανέκθεση του δευτέρου θέματος. Διαπεραστικές κραυγές ανοίγουν με μάλλον απρόσμενο τρόπο το αργό, δεύτερο μέρος. Σύντομα όμως τα έγχορδα ξετυλίζουν μία αισθαντική μελωδία, που επιβεβαιώνει το σπάνιο μελωδικό χάρισμα του Προκόφιεφ. Μία νέα μελωδική ιδέα οδηγεί σε δυναμική κορύφωση με πρωταγωνιστές τα τύμπανα και τα υπόλοιπα κρουστά. Η εξέλιξη του μέρους δημιουργεί μία αψιδωτή φόρμα: επανεκτίθεται πρώτα το δεύτερο θέμα και κατόπιν το πρώτο, ενώ οι αρχικές κραυγές έρχονται προς το τέλος για να σηματοδοτήσουν τη μετάβαση σε μία ύστατη, γαλήνια ενότητα που αποκλιμακώνει τη συσσωρευμένη ένταση. Το ρυθμικό στοιχείο πρυτανεύει στο φινάλε, γεγονός που καθίσταται αντιληπτό ήδη από τη νευρώδη του έναρξης, με τα πνευστά και τα βιολιά να συνοδεύονται δυναμικά από τα χαμηλότερα έγχορδα και το πιάνο. Μετά την ανάπτυξη ενός αιγισματικού αλλά εξίσου έντονου ρυθμικά δευτέρου θέματος, ξεκινά ένα ενεργητικό φουγκάτο που κλιμακώνεται καταγιστικά. Στην κορύφωσή του, ωστόσο, το δεύτερο θέμα του πρώτου μέρους κάνει μία απρόσμενη (αλλά νοηματικά βαρυσήμαντη) επανεμφάνιση, πριν την καταληκτική ενότητα (coda) που προσφέρει ένα σαρωτικό τέλος.

